

Působení sil Adamových a sil Kristových

Esoterní hodina, Berlín, 24. dubna 1912

V předchozí hodině jsme si v duši vyvolali imaginaci, která v nás díky své podobě vyvolává síly, jež nám mohou být nápomocny na naší okultní stezce.

Dnes mají ve vaší duši vyvstat dvě inspirující myšlenky, které mohou být účinné stejným způsobem. Podstatné je, abychom tyto myšlenky, tyto otázky nechali nějaký čas spočívat v duši, nechali je k sobě promlouvat, aniž bychom se jich dotýkali.

Exoterně se lidé těmito dvěma myšlenkami zabývali dost a dost, samozřejmě ve zcela jiném smyslu, takže je tyto myšlenky vedly k těm nejnemožnějším komentářům a sporům. Pojmou-li se esoterně, jsou pro okultního žáka pomůckou.

První z těchto inspirujících myšlenek je „člověk nemající matku“ nebo lépe „lidská bytost nemající matku“, označovaná v biblické tradici jako Adam.

Žádná lidská bytost, s níž se můžeme setkat, není bez zrození z matky myslitelná. Jedinou lidskou bytostí nemající matku je Adam; v něm působily jen otcovské síly. Samozřejmě že si ho nesmíme představovat fyzicky-smyslově, neboť když Jahve stvořil prvního pozemského člověka v jeho éterném těle, dnešní fyzické podmínky na naší Zemi tenkrát neexistovaly; stvořil ho totiž ze substancí Země, jak je to také v Bibli naznačeno. Tyto substance, tyto zemské síly existují v člověku dodnes, a můžeme tak říci: Jahve je otec nás všech - a Země je matkou nás všech.

Otcovské síly tedy dodnes dál působí v člověku; jsou planetární silou, vázanou na Zemi. Působí ve všem, co na Zemi je, tedy i v člověku. Na dítě po početí nepůsobí jen síly matky, ale i síly otcovské; vedeny Zemí přecházejí přes otce na dítě, kde zůstávají budujícími silami, jež velmi silně působí až do třiatřicátého roku života.

Uvědomme si, co se vlastně odehrává při narození nové lidské bytosti. Matka v sobě nese jednu část, ovšem ta druhá je nadsmyslová, neviditelná a je spojena s otcem. Ponořte se meditativně do této myšlenky lidské bytosti nemající matku, pokuste se pochopit ji čistě duchovně a postavte vedle ní druhý obraz: obraz Krista, který nemá otce.

Jestliže až do mystéria na Golgotě [působily] převážně planetární síly, pocházející od otce, pak počínaje tímto mystériem k nim skrze Ježíše Krista přistupují síly kosmu, mateřské síly. Víme, že tato nej důležitější ze všech pozemských událostí spadá do čtvrté kulturní epochy poatlantského období. Předcházela jí egyptská kulturní epocha, v níž byl v egyptských mystériích ve své nejvyšší dokonalosti pěstován kult bohyně Isis. V postavě Isidy uctíval Egyptan přírodní síly, projevující se ve všech nerostech, rostlinách a zvířatech. Plna smutku, plna zármutku však egyptská duše pohlížela na člověka a říkala si, že si těchto přírodních sil není vědom; proto ztvárňoval Isidu jako zahalenou závojem a vědělo se: Žádný ze smrtelníků nesmí tento závoj odhalit, aby k ní pronikl! - Co to znamená? Nic jiného, než že bohyně Isis nepřebývá ve fyzickém světě, nýbrž ve světě astrálním a že ji může poznat jen ten, kdo prošel branou smrti;* nikdo z žijících nemohl zvednout její závoj. To znamená, že za živa jim bylo působení Isidiných sil zapovězeno.

A co tedy byly tyto Isidiny síly? Byly to ryzí mateřské síly, jichž se před mystériem na Golgotě mohlo člověku dostat jen v duchovním světě, tedy poté, co prošel branou smrti.

V egyptských mystériích byla tato skutečnost známa. Nad obrazem bohyně Isis stála slova: „Jsem tím, kým jsem, kým jsem byl a kým budu“, tedy totéž „ehje ašer ehje“, jež bylo kdysi řečeno Mojžíšovi z hořícího keře. Jen tušením mohla egyptská duše pohlížet ke golgotskému mystériu, skrze něž mohly ryzí mateřské síly začít působit i na žijícího člověka. Teprve když se Ježíš Kristus, lidská bytost nemající otce, zcela spojil se Zemí, tím, že prošel branou

* V jiném zápisu jinak stejného znění zde stojí doplněk „nebo je zasvěcen“. (Pozn. vyd. něm. orig.)

smrti, teprve od té chvíle mohou ryzí mateřské síly - síly z kosmu - působit v člověku na Zemi.

Ať se naši moderní učenci třeba usmívají, dívají-li se na základě svých úzce omezených názorů na egyptské uctívání zviřat. Nás může naplnit jen hluboká úcta a pokora, neboť víme, že se za ním skrývá uctívání těchto přírodních sil, jež byly člověku uzavřeny. A plni hlubokého obdivu pohlížíme na vznešenou moudrost, jež je základem všech těchto mystérií.

Položme si otázku: Jaká je účinnost těchto dvou sil v člověku? Otcovská síla, Zemí vedená k dítěti oklikou přes otce, má budující a posilující účinek až do třiatřicátého roku života. I když v člověku již působí dolů směřující síla, síla mateřská, otcovské síly až do tohoto období převažují. Kdyby člověka ovládaly jen síly směřující dolů, Kristovy síly, na Zemi by se nevtělil. Kdyby ho naopak ovládaly jen síly směřující vzhůru, planetární síly, žil by na Zemi stále; smrt by pak neexistovala.

To, čím v egyptských mystériích byla Isis, toto posvátné silové centrum, se nám v křesťanství ukazuje jako Maria-Sofia Janova evangelia. Teprve sjednocení vystupujících a sestupujících sil, jež se uskutečnilo v mystériu na Golgotě, umožnilo, aby člověk mohl mezi narozením a smrtí pociťovat jako účinné [i mateřské síly]. Ježíš Kristus nemohl dosáhnout vyššího věku než třiatřiceti let. Z okultního hlediska je každý člověk vlastně již ve třiatřiceti letech tak daleko, že s sebou své tělo nosí jako mrtvolu. Samozřejmě, že působení sil a jeho změna nenastávají najednou, nýbrž uskutečňují se pozvolna. Obě síly, i ty mateřské, jsou v člověku od samého počátku; ovšem otcovské síly, to jest budující zemské síly, převažují.

V této době otcovských sil žijeme život, jak je karmicky podmíněn naším předchozím životem. Avšak od chvíle, kdy převáží odumírající síly, síly mateřské, tvoříme touto duchovní silou to, co budeme žít teprve v příštím životě, tedy karmu příštího života.

Otcovská neboli budující přírodní síla v nás působí bez našeho přičinění; naproti tomu v duchu musíme sami usilovat a pracovat, má-li se nám stát vědomým působení mateřské síly. Musíme si uvědomit tuto vznešenou, velebnou sílu, neboť to je síla, jež do nás vplývá přímo od Krista.

Opět, jako už tolikrát, se našemu tušení zjevuje v celé své hloubi význam rosikruciánské průpovědi: Z božství jsme zrozeni - *Ex Deo nascimur*. Adamova síla člověka nemajícího matku působí budujícím a uchovávajícím účinkem na fyzické tělo; od mystéria na Golgotě naproti tomu působí člověk nemající otce, Ježíš Kristus, odumírající síla, síla, jež vede k odumření fyzického těla zde na Zemi a probouzí duchovní život, abychom se mu vědomě oddávali. „V Kristu umíráme“, to znamená, že umíráme se všemi svými fyzickými pojmy, s nižším Já, jež nám bylo vytvořeno v době působení Adamových sil - tak se nám stane pravým prožitkem poslední věta rosikruciánské průpovědi: „V Duchu svátém se znovu zrodíme.“

Rudolf Steiner

GA 266/II